

Διαμαντής Ρύσιος.

Ἐγεννήθη ἐν Ῥυσίῳ (Ἀρετζοῦ) ⁽¹⁾, καὶ μετοικισθέντων τῶν γεννητῶρων αὐτοῦ εἰς Βυζάντιον, ἐξεπαιδεύθη εἰς τὰ ἐν τῇ βασιλευούσῃ σχολεῖα, ἀκροασάμενος ἰδίως Ἰακώβου τοῦ Ἀργεῖου.

Ἐπὶ τῆς τελευταίας πατριαρχείας Καλλινίκου τοῦ Ἀκαρνᾶνος (1694—1702) προσκληθέντος εἰς τὴν σχολαρχίαν τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς Γερασίμου τοῦ Ἀκαρνᾶνος, προσελήφθη εἶτα ὡς δεύτερος διδάσκαλος ἐν τοῖς γραμματικοῖς καὶ ἐγκυκλίοις μαθήμασιν ὁ Ἀδαμάντιος. Ὁ πατριάρχης Κωνσταντίας ⁽²⁾, γράφει ὅτι « μετὰ ἑπτὰ ἔτη » διδασκαλίας, παραιτησαμένου τοῦ Γερασίμου, συμπαρητήσατο καὶ « ὁ Ῥύσιος, ὅστις εἰς Χίον ἀπελθὼν ἐνυμφεῖθι ἐκέισε καὶ διδάσκαλος » ἐχρημάτισε ».

Καὶ ἀληθῶς μὲν ὁ Γεράσιμος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συμμαθητοῦ καὶ συμπατριώτου του πατριάρχου (1702), παρητήθη τῆς σχολαρχίας ὁ δὲ Ῥύσιος δὲν συμπαρητήθη τότε, ἀλλὰ τούναντίον σχολάρχης προαχθεὶς καὶ διαμείνας ἐπὶ ἕν ἔτος, παρητήθη κατὰ τὸ ἐπόμενον (1703) ἐπὶ τοῦ διαδεχθέντος τὴν πατριαρχεῖαν Γαβριήλ Γ', εἰς ὃν καὶ προσεφώνησε λογίδριον, ὡς προϊστάμενος τῆς σχολῆς ⁽³⁾.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ῥύσιος μετέβη εἰς Κρήτην, καὶ ὄχι εἰς Χίον, « φιλία τινὸς δελεασθεὶς, κερδῶν τε μειζόνων ἐλπίσι ». Ἀποτυχῶν δὲ τῶν προσδοκιῶν του ἤλθεν ἔπειτα εἰς Χίον (1705), καὶ ἐνταῦθα σχολὴν συνεστήσατο.

Ἐν τῷ μεταξῦν προσεχώρησαν αὐτὸν οἱ Σμυρναῖοι διὰ τοῦ πατριαρχεύοντος συμπολίτου των Γαβριήλ, καὶ ὁ Διαμαντὴς μεταβάς ἐκεῖ πρὸ τοῦ 1707 ἐσχολάρχησε τῆς ἰδρυθείσης σχολῆς. Ἐνταῦθα, καὶ οὐχὶ ἐν Χίῳ, νυμφευθεὶς ἐγένετο πατὴρ τεσσάρων θυγατέρων, ἐξ ὧν μία ἐγένετο καὶ ἡ μήτηρ τοῦ περιφανοῦς Ἀδαμαντίου Κοραῆ.

Ὁ Ῥύσιος ἐν Σμύρνῃ ἐπεδόθη εἰς διαφόρους ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, καθ' ἃς δὲν ἔσχε καὶ τὴν τύχην ἐπίκουρον παθῶν δ' ἐξ ὀφθαλμίας ἔμεινεν ἐνταῦθα μέχρι τοῦ θανάτου του, συμβάντος ἐν ἔτει 1747.

(1) Κατὰ λάθος ὁ Βρετὸς (Α'. σελ. 242) λέγει, ὅτι ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ, ἀπατηθεὶς ἐκ τοῦ τίτλου τῶν ἐλέγχων ἐν φ, κατὰ τυπογραφικὴν ἴσως ἀδελφίαν ἐτέθη ἀεὶ Σμύρνης, ἀντὶ « ἐν Σμύρνῃ ». Αὐτὸς γὰρ οὗτος προτάσσει τῶν ἐλέγχων βιογραφίαν, ἐξ ἧς καὶ ἡμεῖς ταῦτ' ἀρούμεθα.

(2) Γπόμνημα περὶ τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς.

(3) Σελ. 731 τῶν Ἐλέγχων. « Προίστατο τῆς ἐν Βυζαντίῳ σχολῆς ».